

■ ■ ■ Det er vanskelig å bli bedre til noe som helst i Norge hvis vi alltid skal sammenligne oss med dem som har det verre enn oss.

Konkurranse i verdens rikeste land

**KRONIKK
HILDE C.
BJØRNLAND**

Norge er et godt land å bo i. Et av verdens beste. Vi har hatt en formidabel reallønnsvekst det siste tiåret, noe som har kommet mange til gode takket være vår koordinerte lønnsdannelse og sammenpressede lønnsstruktur. Vi skårer høyt på alle målinger som sier noe om lykke, velferd og likhet.

Under denne erkjennelsen

ligger det en uuttalt advarsel om ikke å klage. Det er mange som har det mye verre enn oss. Se bare på Spania, der arbeidsledigheten blant unge er på nesten 50 prosent. Eller på USA, der medianinntekten har falt det siste tiåret. Skal en arbeidstager i USA opprettholde den samme inntekten over tid, må hun derfor jobbe stadig mer.

I Norge kan arbeidstageren isteden ta seg mer og mer fri, men likevel tjene omtrent det samme som før.

Dette setter norsk økonomi i perspektiv. Vi skal være takknemlige for at vi har det så godt. Samtidig er det vanskelig å skulle bli bedre til noe som helst i Norge hvis vi alltid skal sammenligne oss med dem som har det verre enn oss.

Trekk en parallell til norske idrettsutøvere. Hva er det som motiverer de beste til å bestrebe seg på å bli enda bedre? Hvorfor

vil Marit Bjørgen og Ole Einar Bjørndalen fortsatt konkurrere og sette seg nye mål, når de allerede er på topp?

Trolig handler det om slå sine egne prestasjoner. Bli stadig bedre, i konkurranse med seg selv.

Norge har de siste årene opplevd fallende produktivitsvekst. En mulig årsak til det kan være at produktivitsgevinstene fra petroleumsvirksomheten til fastlandet har avtatt de siste par årene, noe jeg har skrevet om i DN tidligere. Samtidig har mye av stimulansen til fastlandet kommet gjennom økte oljepriser. Problemet er at den høye oljeprisen ikke øker vår produktivitet, men sender i stedet lønninger og kostnader i været, noe som har svekket konkurransevnen til norsk økonomi betydelig.

Regjeringen har nå fokusert

på det økende gapet mellom produktivitet og reallønn. Så langt synes imidlertid debatten å handle om upresise definisjoner eller om fordeling av ressurser mellom arbeid og kapital.

Opposisjonen har mange gode poeng om hvorfor utviklingen i reallønnen er blitt som den er blitt. Men uansett hvordan vi definerer disse variablene eller fordeler kaken, så vil en reallønnsvekst som overstiger produktivitsveksten ikke være opprettholdbar på lang sikt. Vi kan ikke bli stadig dyrere uten å møte dette med økt produktivitet. I så tilfelle vil konkurransevnen raskt svekke seg, noe som vil bety bortfall av arbeidsplasser og økt arbeidsledighet.

Skal vi opprettholde vår høye velstand, må vi bestrebe oss på å bli mer produktive. Debatten bør handle om hvordan vi kan gjøre de smarte investeringene,

noe regjeringen også er opptatt av. Hvordan kan vi få mer igjen for offentlig pengebruk? Hva bør vi prioritere? Konkrete forslag fremfor politisk retorikk. Sist, men ikke minst bør det handle om hvordan vi kan henge med i den digitale globaliseringen.

Internasjonalt er produktivitet i fokus. Digitaliseringen som har oppstått med data-drevne beslutninger har ført til

Toyota hybrid – 6 millioner eiere

Våre mest fornøyde kunder kjører hybrid

SAATCHI & SAATCHI

LÅN&LEIE
fastrente
1,95%
i 3 år**

Automatgir er standard • Ingen "rekkeviddeangst" • Lave avgifter • Selvkladende

AURIS HYBRID fra 204 200,- PRIUS fra 283 000,- YARIS HYBRID fra 264 500,- PRIUS+ SEVEN fra 329 500,- AURIS HYBRID TOURING SPORTS fra 279 500,- PRIUS PLUG-IN fra 334 200,- Veil. pris lev. Oslo inkl. frakt- lev. og reg. omk. 9 900,-. Tillegg for tingl./etabl.gebyr kr 4 190,-. PrivatLeie: AURIS HYBRID TOURING SPORTS fra 1 842,-/md. Startleie 40 000,- Total leiekostnad 110 502,- Periode/kjørelengde 36 mnd/45 000 km. **Renten er subsidiert i tre år, for deretter å bli justert til normal salgsrente. Betinging minimum 35% kontantandel. Låneeksempel: Eff. rente 4,49% Lånebeløp 150 000,- over 5 år Etabl.gebyr 2 717,- Totalt 167 515,-.

■ Hva er det som motiverer de beste norske idrettsutøverne til å bestrebe seg på å bli enda bedre? spør Hilde C. Bjørnland. Her jubler Marit Bjørgen (til venstre) og Therese Johaug over henholdsvis gull og sølv på 30 kilometer fristil under OL i Sotsji. Foto: Bjørn S. Delebekk, NTB Scanpix

en enorm teknologisk utvikling. Tenk bare på alt du i dag kan gjøre med den lille mobilen din. Hvor mye mer du får unna på kort tid sammenlignet med før. Hvor mye informasjon som

ligger lagret om dine vaner, ønsker og beslutninger som kan brukes kommersielt.

Kvantesprang i maskinell kapasitet, og mennesker som er knyttet sammen i digitale nett-

verk, har bidratt til utviklingen av nye teknologier, varer og tjenester. Ifølge Massachusetts Institute of Technology-professorene Erik Brynjolfsen og Andrew McAfee har bedrifter

som har tatt i bruk data-drevne beslutninger og analyser oppnådd en produktivitetsgevinst på opp mot fem prosent relativt til dem som ikke har det.

Men digitaliseringen har også en bakside, gjennom bortfall av arbeidsplasser. Etterspørsel etter arbeidstagerne som utfører rutinedrevne maskinelle oppgaver i industrien og i tjenesteytende næringer faller i både USA og i Europa. Samtidig har etterspørselen etter mer teknologisk arbeidskraft økt.

Norge kan vanskelig stå imot det som omtales som den andre maskinelle alderen. Skal vi ha flere ben å stå på etter oljen, må derfor konkurransevne og produktivitet være i fokus. Målrettet utdanning og forskning innenfor høyteknologiske fag må løftes.

Den typisk norske diskusjonen om det er kapitaleierne eller arbeidstagerne som får mest av kaken er interessant nå, mens det er kake å dele. Hvor interessant blir det den dagen norsk økonomi snur, og kaken er spist opp?

■ *Hilde C. Bjørnland, professor ved Institutt for samfunnsøkonomi, Handelshøyskolen BI*

FLERE INNLEGG Side 40-41

Innlegg Suksess hemmer vekst

Ellen Altenborg

Teori og praksis

Jon Mjølhus

Bommar på fakta

Jørund Vandvik

Strutsetikk

Jan Borgen

Forsyning, ikke klima

Eiliv Flakne

DN

Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10
Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn
inklusive mellomrom Underinnlegg/replikk:
Maks 1500 tegn (ca. 250 ord)
Legg ved portrettfoto

■ Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten.
■ Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt

stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere.
■ Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter.

Debattinnlegg honoreres ikke.
Debattansvarlig:
tlf. 22 00 10 59
debatt@dn.no

tar ikke feil

ALWAYS A
BETTER WAY

50

ÅR I NORGE
1964-2014

HYBRID

Lave driftskostnader • Høy komfort • Lett å kjøre • Minimale utslipp • Velutstyrt

Forbruk blandet kjøring, utslipp CO₂ og NO_x: AURIS HYBRID fra 0,38 l/mil, fra 87 g/km, fra 5,7 mg/km PRIUS fra 0,39 l/mil, 89 g/km, 5 mg/km YARIS HYBRID fra 0,35 l/mil, 79 g/km, 6 mg/km PRIUS+ SEVEN fra 0,41 l/mil, fra 96 g/km, fra 6 mg/km AURIS HYBRID TOURING SPORTS fra 0,38 l/mil, fra 85 g/km, fra 5 mg/km PRIUS PLUG-IN HYBRID fra 0,21 l/mil, fra 49 g/km, fra 0,9 mg/km. Avbildet modell kan ha ekstrastyr. Vi tar forbehold om trykkfeil.